

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

LĒMUMS PAR TIESVEDĪBAS IZBEIGŠANU

Rīgā

2002. gada 11. novembrī

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aivars Endziņš, tiesneši Juris Jelāgins, Romāns Apsītis, Ilma Čepāne, Andrejs Lepse, Ilze Skultāne un Anita Ušacka,

tiesas sēdē, izskatot lietu nr. 2002-07-01 “**Par Reliģisko organizāciju likuma 6. panta otrās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 99. pantam**”,

konstatēja:

2002. gada 5. jūnijā Satversmes tiesa ierosināja lietu pēc Rīgas dievturu draudzes “Austra” (turpmāk – iesniedzējs) konstitucionālās sūdzības (ar precizējumu).

Konstitucionālajā sūdzībā tiek apstrīdēta Reliģisko organizāciju likuma 6. panta otrās un trešās daļas (turpmāk – apstrīdētās normas) atbilstība Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 99. pantam.

Reliģisko organizāciju likuma 6. panta otrā daļa noteic, ka “valsts un pašvaldību skolās kristīgās ticības mācību var mācīt personām, kuras rakstveidā izteikušas vēlēšanos to apgūt. Nepilngadīgās personas iesniegumu par vēlēšanos apgūt kristīgās ticības mācību iesniedz ar vecāku vai aizbildņu rakstveida piekrišanu. Ja nepilngadīgā persona ir jaunāka par 14 gadiem, tās vietā iesniegumu iesniedz šīs personas vecāki vai aizbildņi”, bet trešā daļa – ka “kristīgās ticības mācību māca pēc Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātas mācību programmas evaņģēliski

luteriskās, Romas katoļu, pareizticīgo, vecticībnieku un baptistu konfesiju pedagogi, ja skolā ir vismaz 10 skolēnu, kuri vēlas apgūt attiecīgās kristīgās konfesijas mācību. Pedagogus izvirza konfesijas vadība, un tos atestē Izglītības un zinātnes ministrija.”

Iesniedzējs norāda, ka apstrīdētās normas, nosakot, ka valsts un pašvaldību skolās var mācīt tikai kristīgās ticības mācību, rada priekšrocības kristīgas pārliecības iedzīvotājiem un ierobežo šādas tiesības iedzīvotājiem, kuru pārliecība atbilst latviešu tautiskajai reliģijai – dievturībai. Iesniedzējs uzskata, ka draudzes locekļu bērnu tiesību aizskārums netieši aizskar arī draudzes kā juridiskās personas tiesības, kavējot īstenot draudzes satversmē noteikto mērķi – “saglabāt, kopt un attīstīt latvisko dievestību”.

Iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas ir diskriminējošas pret dievturu reliģiskajām organizācijām, jo Satversmes 99. pantā noteiktā reliģiskās pārliecības brīvība ietver brīvību valsts un pašvaldību skolās apgūt reliģisko mācību arī atbilstoši latviešu tautiskajai reliģijai. Liedzot apgūt dievturu mācību valsts un pašvaldību skolās, tiekot pārkāpta vienlīdzība likuma priekšā, ko paredz Satversmes 91.pants.

Latvijas Republikas Saeima (turpmāk – Saeima) atbildes rakstā norāda, ka ne apstrīdētās, ne arī citas tiesību normas neierobežo iesniedzēja tiesības dibināt mācību iestādes un tur sludināt savu reliģisko pasaules uzskatu.

Saeima nepiekrīt viedoklim, ka tiktu pārkāpts Satversmes 99. pants, jo apstrīdētās normas noteic, kādos gadījumos persona var apgūt kristīgās ticības mācību valsts un pašvaldību skolās, un uzskata, ka apstrīdētajās normās noteiktā atšķirīgā attieksme pret dažādām reliģiskajām organizācijām nav pretrunā ar Satversmes 91. pantu, jo tai ir objektīvs un saprātīgs pamats.

Satversmes tiesa **secināja**:

1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Satversmē noteikto pamattiesību subjekts var būt gan fiziskā, gan juridiskā persona.

Pieteicējs – Rīgas dievturu draudze “Austra” – kā privāto tiesību juridiskā persona var būt par Satversmes 99.pantā noteiktās reliģijas brīvības subjektu.

2. No Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas izriet, ka var apstrīdēt tiesību normu, kura aizskar iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

Reliģisko organizāciju likuma 6. panta otrā daļa paredz skolēnu tiesības apgūt kristīgās ticības mācību valsts un pašvaldību skolās. Šī apstrīdētā norma noteic fizisko personu – skolēnu tiesības. Tā neparedz nekādas tiesības reliģiskajām organizācijām, līdz ar to tā nevar aizskart iesniedzēja tiesības uz reliģijas brīvību un nevar nostādīt iesniedzēju nevienlīdzīgā stāvoklī ar kristīgajām reliģiskajām organizācijām.

Tas nozīmē, ka šo normu konstitucionālajā sūdzībā ir tiesīgi apstrīdēt vienīgi skolēnu vecāki (aizbildņi), ja uzskata, ka tā aizskar viņu bērnu tiesības apgūt savu reliģisko mācību valsts un pašvaldību skolās.

Nevar piekrist iesniedzēja viedoklim, ka, iestājoties draudzē, tās locekļi jau ir pilnvarojuši savu reliģisko organizāciju kā juridisko personu aizstāvēt tās dalībnieku personiskās tiesības iegūt reliģisko izglītību valsts un pašvaldību skolās.

3. No Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas izriet, ka par konstitucionālās sūdzības priekšmetu var būt vienīgi konkrēts, tiešs personas pamattiesību aizskārums.

Reliģisko organizāciju likuma 6. panta trešā daļa noteic kārtību, kādā realizējamas šā panta otrajā daļā noteiktās skolēnu tiesības apgūt kristīgās ticības mācību.

No šīs apstrīdētās normas izriet, ka attiecīgās kristīgās konfesijas mācību var apgūt, ja skolā ir vismaz 10 skolēnu, kuri izteikuši šādu vēlmi. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja to skolēnu skaits, kuri vēlas apgūt ticības mācību, ir mazāks, šāda apmācība valsts un pašvaldību skolā nav iespējama.

Tikai tad, ja skolēnu (viņu vecāku) iesniegumu skaits ir pietiekams, lai nodrošinātu reliģisko apmācību, rodas tiesības un pienākumi citiem tiesību subjektiem. Apstrīdētajā normā ir noteikts, pēc kādām mācību programmām un kādi pedagogi var mācīt kristīgo konfesiju mācību.

Kristīgajām konfesijām tiesības izvirzīt savus pedagogus rodas vienīgi tad, ja vismaz 10 skolēni ir izteikuši vēlēšanos apgūt attiecīgo reliģisko mācību.

Apstrīdētā norma tiešā veidā neaizskar iesniedzēja pamattiesības. Tā neiejaucas reliģiskās organizācijas iekšējās lietās, neierobežo tās reliģisko darbību.

Ņemot vērā iepriekšminēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 6. punktu, Satversmes tiesa

no l ē m a :

izbeigt tiesvedību lietā nr. 2002-07-01 “**Par Reliģisko organizāciju likuma 6. panta otrās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 99. pantam**”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

A. Endziņš